

ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті досліджено полікультурну компетентність майбутніх перекладачів, проаналізовано підходи до вивчення цього конструкта. З'ясовано зміст понять "компетентність", "компетенція", "професійна компетентність перекладача", "полікультурна компетентність", "полікультурна компетентність майбутнього перекладача". Подано авторське визначення поняття "полікультурна компетентність майбутнього перекладача" та зроблено висновок про полікультурну компетентність як складову професійної компетентності перекладача.

Ключові слова: компетентність, компетенція, професійна компетентність перекладача, полікультурна компетентність, полікультурна компетентність майбутнього перекладача.

Постановка проблеми Глобалізація міжнародних відносин і бізнесу, революція в комп'ютерному світі й світі телекомунікацій, стрімкий курс України на інтеграцію в Європейську спільноту, значне розширення ділових контактів обумовили створення такої освітньої системи, яка б забезпечувала і гарантувала взаєморозуміння та ефективну взаємодію спеціалістів у світовому просторі, що стає можливим лише за умови міжкультурного спілкування. Саме на це орієнтована мовна політика сучасної України, в якій, на думку професора І. В. Соколової, відображено "домінантні імперативи сучасної гуманістичної тріади "людина-освіта-культура", прийнято вектор полікультурної й освітянської політики, зорієнтованої на збереження, розвиток та активне використання державної, рідної та іноземних мов, формуванні здатності людини до крос-культурного діалогу" [17, с. 3].

Але, незважаючи на те, що володіння іноземною мовою (а частіше кількома) стало обов'язковим компонентом професійної підготовки сучасних спеціалістів багатьох профілів, їх іншомовної комунікативної компетентності виявляється недостатньо і виникає потреба у допомозі перекладача, який не тільки якісно виконує свої прямі перекладацькі функції, а й виступає медіатором культур (термін Г. В. Єлізарової) [4, с. 17] – мовною особистістю, яка здатна до ефективної професійної діяльності в умовах полікультурності. Сьогодні в Україні перекладацький сектор затребуваний практично в усіх галузях суспільного життя, що зумовило перегляд фахової підготовки майбутніх перекладачів і висунуло на одне з перших місць полікультурну компетентність як невід'ємну складову професійної майстерності сучасного висококваліфікованого спеціаліста. Недостатня сформованість полікультурної компетентності перешкоджає особистісному зростанню здобувачів вищої освіти, а надто майбутніх перекладачів, і негативно впливає на ефективність усього освітнього процесу. Саме тому питання, пов'язані з полікультурною компетентністю майбутніх перекладачів, як важливою умовою здійснення продуктивної професійної діяльності, набувають особливого значення

Аналіз останніх досліджень та публікацій Аналіз наукових праць, в яких досліджується феномен полікультурної компетентності, демонструє різні позиції вчених щодо розгляду цього конструкта залежно від підходу, цілей і галузі застосування. Проблемам полікультурності в рамках полікультурної освіти присвячені розвідки С. О. Сисоєвої, О. В. Овчарук, І. В. Васютенкової, Р. Р. Агадулліна, Дж. Бенкса, О. В. Гукаленко, С. Ніето, К. Кемпбел та ін. Питання формування професійної та полікультурної компетентностей майбутніх фахівців висвітлено в роботах І. В. Соколової, Е. Ф. Зеєра, І. О. Зимньої, В. А. Сластьоніна, В. В. Серікова, Ю. Г. Татура, А. В. Хуторського. Змістовність полікультурної компетентності та її структурно-компонентний аналіз досліджували І. М. Кушнір, Л. Є. Перегяга, О. М. Щеглова, І. Є. Шолудченко. Для нашого подальшого дослідження суттєве значення мали роботи, в яких обґрунтовуються сучасні вимоги до професійної підготовки перекладачів, аналізуються проблеми її вдосконалення, зокрема праці як вітчизняних (Л. М. Черноватого, В. І. Карабана, Т. Р. Кияка, І. В. Корунця, А. В. Шишко, В. В. Баркасі, В. Г. Редько), так і зарубіжних науковців (В. Н. Комісарова, Л. К. Латишева, І. С. Алексєєвої, Г. Е. Мірам, Р. К. Міньяр-Белоручева, А. П. Чужакіна). Але, незважаючи на численні наукові розвідки, дослідження полікультурної компетентності майбутніх перекладачів як запоруки успішної професійної діяльності залишається ще недостатньо розробленим.

Враховуючи означене, **метою** нашого дослідження є аналіз підходів до проблеми полікультурної компетентності як важливої складової професійної компетентності майбутніх перекладачів, яка трактується як теоретична і практична готовність до успішної професійної діяльності в умовах полікультурного соціуму. Для цього вважаємо за потрібне з'ясувати зміст понять "компетентність", "компетенція", "професійна компетентність перекладача", "полікультурна компетентність", "полікультурна компетентність майбутнього перекладача" та встановити взаємозв'язок і взаємозалежність вказаних дефініцій.

Мовна політика сучасної Європи спрямована на вивчення багатьох іноземних мов, крім англійської. У зв'язку з цим, сьогодні результатом навчання іноземних мов стає формування у здобувачів вищої освіти нової культурної свідомості, яка дозволить не лише виступати учасником полілогу культур, а й по-іншому сприймати цінності рідної культури, краще усвідомлювати спосіб життя та цінності носіїв інших мов [6, с. 19]. Фахівці з ґрунтовними знаннями іноземної мови і вмінням нею спілкуватися сьогодні потрібні, як ніколи, про що свідчить значний попит на професійних перекладачів. Перекладач сьогодні – це спеціаліст-професіонал, який не тільки повинен мати фундаментальні знання в конкретній галузі, володіти кількома іноземними мовами та використовувати їх у різних сферах діяльності, а й уміти пристосуватися до способу мислення та стилю автора висловлювання; відтворити соціальні, психологічні, естетичні конотації текстів, які він перекладає. Ми поділяємо думку авторитетних вітчизняних і зарубіжних науковців у галузі перекладу (Л. М. Черноватого, Р. П. Зорівчак, В. І. Карабана, Т. Р. Кияка, І. В. Корунця, С. І. Терехової, В. Н. Комісарова, А. П. Чужакіна), які вважають, що позиціонування перекладача винятково як посередника розмови, не є правомірним. Сучасний перекладач – це мовний консультант, фахівець, що володіє багатьма додатковими знаннями і може створити такий текст, який необхідний для успішної співпраці з представниками іншої культури або країни. Отже, перекладач трансформується у "центральну постать міжмовної комунікації" [8, с. 90], "професіонала, який є центральною фігурою міжнародного спілкування та розуміння" [19, с. 8], "творця національної і світової культури" [18, с. 481]. Тому однією з нагальних проблем у сфері професійної підготовки майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах стала реорганізація навчального процесу, спрямована на формування насамперед компетентного фахівця, який не тільки свідомо ставиться до якісної професійної діяльності, а й буде готовий до подальшого самовдосконалення, активного оперування новими знаннями та технологіями, тобто "змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці", щоб стати конкурентоспроможним в умовах полікультурного соціуму [13, с. 6]. Це особливо важливо у сучасному відкритому суспільстві, оскільки перекладач повинен вміти вибудовувати на демократичних засадах взаємини з людьми у багатокультурному середовищі, користуватися інформативною та правовою інформацією для орієнтації в діяльності різних соціальних інституцій, бути готовим до власного розвитку та творчої професійної реалізації, швидко засвоювати нову інформацію та вміти нею користуватись.

Підготовка такого фахівця стала можливою завдяки зміні парадигми у розвитку європейської освіти, яка намітилась з середини ХХ століття – від "знаннєвої" до "діяльнїсної" [12, с. 80], що відповідає сучасним тенденціям євроінтеграції, під впливом яких, як слушно зазначив В. Г. Кремень, розвиток особистості стає показником рівня прогресу кожної країни [10, с. 3]. З огляду на своєрідний перегляд більшої частини категоріальної системи в багатьох гуманітарних науках поняття "компетентності" опинилося в центрі освітньої парадигми, а наявність багатьох визначень цього конструкта свідчить про його інтеграційне метапредметне значення і демонструє різні підходи до вивчення та тлумачення цієї наукової категорії.

Поняття компетентності доречно розглядати щодо запровадження компетентнісного підходу до практики загальної і професійної освіти у сучасній Україні (І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, М. Б. Євтух, В. І. Бондар та ін.), в рамках якого освітній процес переакцентовано з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток компетентностей, як запоруки здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід у професійній діяльності [7; 13; 17]. Безсумнівними перевагами компетентнісного підходу в освіті є зосередженість на кінцевих результатах навчання, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, прагнення до самовдосконалення, що дозволить майбутнім фахівцям (у нашому випадку – перекладачам) ефективно вирішувати практичні професійні задачі, успішно інтегруватися в різні соціуми і бути конкурентоспроможними у професійній сфері. Згідно з аналізом праць учених (О. І. Пометун, Н. М. Бібік, О. В. Овчарук, В. І. Бондаря, І. А. Зязюна, І. В. Соколової, Г. К. Селевка, І. О. Зимньої, В. І. Байденка, А. В. Хуторського та ін.) виявлено, що компетентність, сформована у процесі фахової підготовки, є одним із головних чинників, який сприяє професійному й особистісному розвитку фахівця. Науковці визначають досить значну кількість компетентностей й обґрунтовано їх класифікують відповідно до змісту й способів набуття. Не маючи за мету докладний аналіз усіх визначень терміну "компетентність", вважаємо за потрібне виокремити ті її аспекти, які, на нашу думку, пов'язані з полікультурною компетентністю як складовою професійної компетентності майбутніх перекладачів.

Якщо звернутися до словникових джерел, то термін "компетентність" визначається як поінформованість, обізнаність, авторитетність [2, с. 560; 16, с. 282]; як здатність (готовність) людини до

практичної діяльності і вирішення проблем на основі набутого життєвого досвіду, його цінностей, схильностей та здібностей [12, с. 80]. У Національному освітньому глосарії, де в узагальненому вигляді представлено поняттєво-термінологічний апарат вищої освіти, під "компетентністю" розуміють динамічну комбінацію знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання [11, с. 28-29]. Слід зазначити, що у педагогіці також вживається термін "компетенція" – добра обізнаність у чомусь; коло повноважень певної організації, установи чи особи; загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях і здібностях, які набуті завдяки навчанню. Науковці наголошують на полісемантичному значенні та багатокомпонентній структурі обох термінів, хоча точки зору на їх співвідношення існують різні: їх або ототожнюють (Е. Ф. Зеєр) або диференціюють (О. І. Пометун, О. П. Ситник, А. В. Хугорський, І. О. Зимня). Ми приєднуємось до тих учених, які визнають не зовсім правомірним синонімічне використання термінів "компетентність" та "компетенція" з огляду на власне визначення і семантичне навантаження кожного, але вважаємо, що обидві наукові категорії дуже тісно взаємопов'язані у педагогічній науці. У нашому дослідженні ми розглядаємо *компетенцію* як єдність теоретичних знань, практичних навичок і вмінь, набутих у процесі навчання, особистісних здібностей суб'єкта, які складають його готовність та загальну здатність діяти у певній професійній сфері. Під *компетентністю* розуміємо професійно значущу, інтегративну якість особистості, рівень володіння набутими відповідними компетенціями, що актуалізується у результативній та успішній професійній діяльності.

Ми спираємось на підхід академіка І. А. Зязюна, який виділив компетентність як першооснову професійності. В останній він поставив на перше місце комплексність знань, яка поєднує вміння синтезувати матеріал, аналізувати ситуацію спілкування, осмислювати суть явищ, обирати засоби взаємодії [6; 7]. Якщо спроектувати зазначені вченим характеристики на процес підготовки майбутніх перекладачів, то стає зрозумілим, що від рівня розвитку їх професійної компетентності буде залежати ефективність подальшої професійної діяльності. У науково-педагогічній літературі існують різні погляди на *професійну компетентність перекладача*, наведемо деякі з них:

– це експертна система знань, умінь та навичок необхідних для здійснення перекладу, яка не є автоматично притаманною будь-якому білінгву, а потребує спеціального формування, що відбувається в процесі спеціально організованого навчання; ...система компетенцій, які взаємодіють між собою, мають певну ієрархію та можуть варіюватися [23, с. 610];

– це інтегративна характеристика особистості перекладача, як фахівця у сфері міжкультурної, міжмовної та міжособистісної комунікації і взаємодії, що складається з лінгвістичної, соціокультурної, соціально-психологічної, перекладацької та інформаційно-інформативної компетенції. Наявність цих складових дозволяє перекладачеві з високим ступенем ефективності здійснювати різноманітні функції професійної діяльності в новому інформаційному суспільстві [5, с. 127];

– це індивідуальні властивості суб'єкта професійної перекладацької діяльності, які є необхідними і достатніми для її реалізації на нормативно заданому рівні та позитивно корелюють з її основними результативними параметрами – якістю, продуктивністю, надійністю. Виконання перекладу актуалізує весь комплекс компетенцій, що взаємодоповнюють одна одну, а тому і формуються в інтегрованій діяльності [14, с. 104].

Узагальнюючи різні підходи до визначення професійної компетентності перекладача зазначимо, що це комплексне, багатокомпонентне, інтегративне утворення, яке означає міру оволодіння професією перекладача і виявляється в адекватності розв'язання фахових завдань. Різниця у дефініціях спостерігається при визначенні її компонентного складу, що пояснюється не тільки різними підходами вчених, а й складністю, неоднорідністю та приблизністю експертного знання перекладачів. Як слушно зауважив президент Української асоціації викладачів перекладу, професор Л. М. Черноватий, перекладачі априорі не можуть глибоко знати увесь діапазон галузей та сфер, в яких вони перекладають, тому, як наслідок – відкритий характер вищевказаного поняття, його незавершеність, що змушуватиме перекладача до постійного поглиблення власних знань та розширення діапазону наявних умінь [21].

Одним із ключових компонентів професійної компетентності перекладача є *полікультурна компетентність* як невід'ємна складова професійної майстерності сучасного кваліфікованого фахівця. Ця категорія зараз перебуває у фокусі пильної уваги науковців, що пояснюється реформуванням підготовки професіоналів та запровадженням європейських стандартів у вітчизняну освіту. Теоретичний аналіз наукових джерел довів, що не існує однастайності у визначенні "полікультурної компетентності". Залежно від галузі професійної діяльності науковці по-різному формулюють її зміст, структуру та компонентний склад, тому вважаємо за потрібне проаналізувати погляди вчених на вказану наукову категорію, виокремлюючи ті позиції, які є суттєвими для нашого дослідження.

Так, на думку І. В. Соколової, полікультурна компетентність – це цілісне, інтегративне, багаторівневе, особистісне новоутворення, що є результатом навчальної підготовки особи у вищому навчальному закладі, успішність якої зумовлена сукупністю сформованих компетентностей, які сприяють

соціалізації особистості, формуванню в неї світоглядних та науково-професійних поглядів, визначають успішність діяльності, здатність до самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення протягом життя [17]. О. М. Щеглова розглядає досліджуваний феномен як комплексну, особистісну якість, що формується в процесі навчальної підготовки на основі толерантності, характеризується свідомістю власної багатокультурної ідентичності та проявляється у здатності до розв'язання завдань конструктивної взаємодії із представниками інших культурних груп [22, с. 94]. На думку О. С. Березюк, полікультурна компетентність – це інтегративна якість особистості, що формується в процесі навчання, та включає систему полікультурних знань, умінь, навичок, інтересів, потреб, мотивів, цінностей, полікультурних якостей, досвіду, соціальних норм і правил поведінки, необхідних для повсякденного життя й діяльності в сучасному полікультурному суспільстві, та реалізується в здатності особистості ефективно вирішувати завдання суспільної діяльності в ході позитивної взаємодії з представниками різних культур [1, с. 201]. М. В. Сімоненко вважає полікультурну компетентність цілісним, багаторівневим, особистісним новоутворенням, що є результатом професійної підготовки особи у вищому навчальному закладі та в процесі неперервної освіти, успішність якої "...зумовлена сукупністю сформованих у фахівця компетенцій, які сприяють соціалізації особистості, формуванню творчості та майстерності, визначають успішність професійної діяльності, здатність до самореалізації, розвитку та самовдосконалення впродовж життя" [15, с. 4]. Цікавим для нашого дослідження є визначення полікультурної компетентності, сформульоване Л. А. Чередниченко, яка вивчала формування полікультурної компетентності в площині професійної підготовки майбутнього вчителя. Вітчизняна дослідниця розглядає полікультурну компетентність як інтегроване професійно-особистісне утворення, результативний компонент професійної підготовки, що обумовлює готовність майбутнього вчителя до ефективного здійснення педагогічної діяльності в багатонаціональному середовищі. Полікультурна компетентність педагога складається з набутих теоретичних знань, сформованих умінь і здійснення полікультурно орієнтованої роботи в закладах освіти, а також розвиненого комплексу значущих професійно-особистісних якостей учителя, що сприятимуть його успішній професійній реалізації в полікультурному освітньому просторі [20, с. 32–36]. У дисертаційному дослідженні О. М. Кондратьєвої полікультурна компетентність визначена як багатоконпонентне особистісне утворення, професійно значуща якість особистості, що формується у процесі професійно-педагогічної підготовки на базі засвоєння теоретичних знань щодо своєрідності національної культури власної та іншої країн, трансформацію ціннісних орієнтацій, інтегрованих полікультурних умінь та навичок, які забезпечують толерантне ставлення до представників інших соціальних груп, національностей, релігійних конфесій під час міжкультурної комунікації та здатність вирішувати професійні завдання в умовах глобалізації мультикультурного соціуму [9, с. 184]. Також заслуговують на увагу наукові розробки Н. М. Величко, яка досліджувала феномен полікультурної компетентності у взаємозв'язках з професійною компетентністю педагога. На підставі аналізу систем поглядів науковців дослідниця дійшла висновку, що "професійна та полікультурна компетентності є складними особистісними утвореннями, які разом з іншими компетентностями ... включені до структури загальножиттєвої компетентності особистості, що формується протягом усього життєвого досвіду людини" [3, с. 164]. Більшість дослідників на основі різних підходів проводять також змістовний та структурно-компонентний аналіз полікультурної компетентності, обґрунтовують умови та механізми її формування.

Таким чином, теоретичний аналіз різних робіт і наукових джерел дозволяє констатувати існування різних поглядів на проблему. Але фактором, що об'єднує думки дослідників, є той, що полікультурна компетентність позиціонується як складне, цілісне, особистісне утворення, що набувається та формується під час навчання й у процесі фахової підготовки, поліпшує здатність особистості до життя та сприяє ефективній і результативній професійній діяльності у полікультурному суспільстві.

Отже, узагальнюючи найбільш суттєві, на наш погляд, позиції вітчизняних і зарубіжних авторів, ми робимо спробу сформулювати визначення феномену полікультурної компетентності майбутніх перекладачів, що поєднує погляди вчених. Полікультурна компетентність майбутнього перекладача – це комплексне, цілісне, системне утворення, інтегративна характеристика, що синтезує полікультурні знання, вміння і навички міжкультурної взаємодії, особистісні якості, які дозволять ефективно вирішувати професійні перекладацькі завдання в умовах полікультурного соціуму. Полікультурна компетентність є необхідною складовою професійної компетентності перекладача, що набувається і формується на засадах компетентнісного підходу під час навчання та у процесі фахової підготовки.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проведений теоретичний аналіз робіт з порушеної проблеми свідчить про наявність у науковому просторі нових підходів до підготовки фахівців сфери перекладу в умовах компетентнісної парадигми. Однією з провідних компетентностей, якою має володіти майбутній перекладач, визнано полікультурну. На підставі аналізу наукових розвідок, присвячених проблемі полікультурної компетентності, ми визначаємо полікультурну компетентність майбутнього перекладача як комплексне, цілісне, системне утворення, інтегративну характеристику, що синтезує полікультурні знання, вміння і навички міжкультурної взаємодії, особистісні якості, які дозволять ефективно вирішувати професійні перекладацькі завдання в умовах полікультурного соціуму. Полікультурна компетентність є необхідною складовою професійної компетентності перекладача, що

набувається і формується на засадах компетентнісного підходу під час навчання та у процесі фахової підготовки.

Перспективи наших подальших розвідок полягатимуть у вивченні, з'ясуванні та обґрунтуванні структурно-компонентного аналізу, критеріїв та рівнів сформованості полікультурної компетентності майбутніх перекладачів як складника їхньої професійної компетентності.

Використані джерела

1. Березюк О. С. Системний підхід до формування полікультурної компетентності майбутніх фахівців в сучасному освітньому просторі // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 193–209.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ "Перун", 2003. – 1440 с.
3. Величко Н. М. Полікультурна компетентність як складова професійної компетентності педагога / Н. М. Величко // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – Вип. 54. – Педагогічні науки. – 2010. – С. 162–165.
4. Елизарова Г. В. Формирование межкультурной компетенции студентов в процессе обучения иноязычному общению : автореф. дисс. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)" / Г. В. Елизарова. – Санкт-Петербург, 2001. – 38 с.
5. Желясков В. Я. Структура і сутність професійної компетентності майбутнього перекладача / В. Я. Желясков / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Сер. : Філологія. – 2016. – № 20. – Т. 2. – С. 126–129.
6. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи // Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи : монографія / І. А. Зязюн. – К. ; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. – 187 с.
7. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність / І. А. Зязюн. – К. : Вища школа, 2004. – 422 с.
8. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода / В. Н. Комиссаров. – М. : ЧеРо, 2000. – 136 с.
9. Кондратьева О. М. Формування полікультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи (на засадах лінгвокраїнознавчого підходу): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. М. Кондратьева ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2017. – 265 с.
10. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 431 с.
11. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ "Видавничий дім "Плеяди", 2014. – 100 с.
12. Новиков А. М. Педагогика: словарь системы основных понятий / А. М. Новиков. – М. : Издательский центр ИЭТ, 2013. – 268 с.
13. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К., 2004. – 111 с.
14. Підручна З. Ф. Теоретичні основи формування професійної компетенції майбутнього перекладача / З. Ф. Підручна // Вісник Черкаського національного університету. – 2008. – Вип. 108. – Сер. : Педагогіка. – С. 99–104.
15. Сімоненко М. В. Полікультурна компетентність майбутнього вчителя як стандарт освіти європейського виміру // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_NITSB_2010/Pedagogica/58322.doc.htm. (дата звернення 22.08.2017).
16. Словник іншомовних слів / Уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наук. думка, 2000. – 680 с.
17. Соколова І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога за двома спеціальностями / І. В. Соколова / за ред. С. О. Сисоевої. – Маріуполь ; Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – 400 с.
18. Терехова С. І. Поліпарадигмальність у лінгвістиці: від мови до перекладу / С. І. Терехова // Проблеми зіставної семантики. – 2013. – Вип. 11. – С. 477–483.
19. Халеева І. І. Основи теорії обучения пониманию иноязычной речи (Подготовка переводчиков) : автореф. дисс. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания (иностраные языки)" и 10.02.19 "Теория языка" / И. И. Халеева. – М., 1990. – 38 с.
20. Череди́ченко Л. А. Формування полікультурної компетентності майбутнього вчителя у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. А. Череди́ченко ; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2012. – 265 с.
21. Черноватий Л. М. Зміст поняття "фахова компетентність перекладача" як складової методики навчання / Л. М. Черноватий // Вісник Житомирського державного університету. – 2014. – Вип. 2 (74). Філологічні науки. – С. 84–86.

22. Щеглова Е. М. Развитие поликультурной компетентности будущих специалистов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Е. М. Щеглова ; Омский государственный педагогический университет. – Омск, 2005. – 164 с.
23. Investigating Translation Competence: Conceptual and Methodological Issues / A. Hurtado, A. Beeby, M. Fernández, O. Fox, I. Kozlova, W. Neunzig, M. Presas, P. Rodríguez, L. Romero // Meta. – 2005. – Vol. 50. – No. 2. – P. 609–619.

Онищенко М. Ю.

ПОЛИКУЛЬТУРНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ БУДУЩИХ ПЕРЕВОДЧИКОВ КАК ВАЖНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

В статье исследована поликультурная компетентность будущих переводчиков, проанализированы подходы к ее изучению. Выяснено содержание понятий "компетентность", "компетенция", "профессиональная компетентность переводчика", "поликультурная компетентность", "поликультурная компетентность будущего переводчика". Подано авторское определение понятия "поликультурная компетентность будущего переводчика" и сделан вывод о поликультурной компетентности как составляющей профессиональной компетентности переводчика.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, профессиональная компетентность переводчика, поликультурная компетентность, поликультурная компетентность будущего переводчика.

Onischenko M. Y.

POLY CULTURAL COMPETENCE OF FUTURE TRANSLATORS AS AN IMPORTANT ELEMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCY

Determined in the article is the polycultural competence of translators as an element of their professional competency, and the author's definition of the analyzed constructions are given. One of the topical issues in training translators in universities is the reorganization of the educational process aimed at forming competent specialists able to build the relationship in a polycultural environment, use informative and legal sources to work in social institutions, be prepared for self-development and creative activities as well as to absorb and use new information to become competitive in a polycultural society. Despite the fact that mastering a foreign language has become an obligation in various programs, the communicative competence is not relevant and there is a need in translators who also act as mediators between cultures, as people capable of working in a polycultural environment. The translation sector is of high demand in all the areas of public life today in Ukraine; this has led to a change of professional training of future translators and has made the polycultural competence an integral part of their professional skills. The analysis of the problem that has been raised shows that there are new approaches to the training of specialists in the field of translation in the scientific competence paradigm. One of the main competences to be mastered by a future translator is a polycultural one. Basing upon scientific researches devoted to the problem of polycultural competence we can determine the polycultural competence of the future translator as an integrated, unified and systematic formation, an integrative element that synthesizes polycultural knowledge, skills and personal qualities that will help to fulfill professional translation tasks in a polycultural society. Polycultural competence is an element of the professional competence acquired and formed with competent approaches implemented in the process of professional trainings.

Key words: competence, competency, professional competency of a translator, polycultural competence, polycultural competence of a future translator.

Стаття надійшла до редакції 04.09.2017.